

milieu-omstandigheden dan verwacht kan worden van meer algemeen voorkomende en oecologisch „grovere” (minder fijngevoelige) soorten.

Bovendien kan het zijn, dat soorten, zoals hierboven vermeld, zich in het grensgebied

van hun areaal afwijkend kunnen gedragen (12) en daardoor in verspreidingsoecologisch opzicht interessante gegevens verschaffen. Voor mossen is dit met vele voorbeelden aangetoond door Barkman (3).

Litteratuur:

1. Agsteribbe, E. & S. Groenhuyzen 1961. De voorjaarsexcursie naar Zuid-Limburg. Buxbaumia 15, 1/2.
2. Barkman, J. J. 1947. Bryologische zwerftochten door Nederland. I. Brabant. N.K.A. 54: 42-54.
3. Barkman, J. J. 1958. On the ecology of Cryptogamic epiphytes. Diss. Assen. 202 blz.
4. Barkman, J. J. & P. Glas 1959. Sphagnum dusenii, een nieuw veenmos voor Nederland. De Levende Natuur 62: 230-237.
5. Beyerinck, W. 1934. Sphagnum en Sphagnetum. Uitg. De Levende Natuur.
6. Donselaar, J. van, 1961. On the vegetation of former riverbeds in the Netherlands. Wentia V.: 63 (Table 23).
7. Glas, P., E. E. v. d. Voo, H. J. Verhoeven en C. A. Bastiaanssen 1959. Mosterdveen bij Nunspeet. Gestencild rapport S.O.L.
8. Leeuwen, C. G. & V. Westhoff 1959. Typologie en natuurwetenschappelijke betekenis van de hoogvenen in Nederland. Gestencild rapport R.I.V.O.N.
9. Meyer, W. 1949. Sphagnum riparium Angstr., een nieuwe indigeen. N.K.A. 56: 160-161.
10. Nannenga-Bremekamp, N. E. 1959. De mossen van het Heelsumse beekdal. Buxbaumia 13, 1/2: 39-49.
11. Verhoeven, H. C. J. 1959. De Kijl bij Westerbork. Gestencild rapport S.O.L.
12. Westhoff, V. 1958. Verspreidingsoecologisch onderzoek van zeldzame planten. De Levende Natuur 61: 193-202.
13. Wijk, R. van der, 1949. Het geslacht Sphagnum in Nederland. N.K.A. 56: 83-159.

Waarnemingen aan de mijnspin (*Atypus affinis* Eichw.)

J. KLEINHOUT.

Langs het westelijke fietspad van „de Hoge Veluwe” bevindt zich een lange stuifwal, begroeid met dennen en berken. Op één plaats is een grote krater, mischien in de oorlog door een bom veroorzaakt. De wanden zijn vrij steil en bovenaan begroeid met overhangende Struikheide. Dan volgt een onbegroeide, hellende strook zand, gevormd door het regenwater. Het midden van de kuil is vlak en begroeid met enkele berken. Op de overgang van de steile rand naar de vlakkere

helling vond ik een nestgang van *Atypus affinis*.

Dit is een grote, aan zijn forse, verticaal beweegbare voorkaken gemakkelijk kenbare spin met een heel merkwaardige levenswijze. Deze dieren graven een verticale gang van 20 of meer cm diep in de grond, tegen de wand waarvan zij een soort kous spinnen. Het uiteinde van deze spinselbuis is gesloten en steekt 2 tot 4 cm buiten de gang uit. Dit deel wordt, met behulp van de voorkaken, met zandkorrel-

ca. 7 mm. Het was geelbruin van de aan-
klevende zandkorrels. Er zat een *Atypus*-
spinnetje in van 5 mm lengte. Volgens
Savory schijnt het 4 jaar te duren eer de
jongen volwassen zijn.

Atypus affinis komt op de Hoge Veluwe
op verschillende plaatsen voor. Ik vond

hem in de omgeving van de Jachtlaan,
op de Delense Start en ook in de omge-
ving van Otterlo en Hoenderlo. Volgens
Brohmer hoort hij thuis in donkere bossen,
maar komt hij, in tegenstelling tot zijn
verwant, *Atypus piceus* (Sulzer), ook op
heiden voor.

Vragen en korte mededelingen

Zaadverspreiding van *Euphorbia amygdaloides* L. (Amandelwolsmelk). Op 30 juni van dit jaar vond ik in de vroege morgen op een berghelling, direct aansluitend tegen Diekirch (Luxemburgse Ardennen), een aantal interessante bosplanten. Daaronder bevonden zich verscheidene exemplaren van de Amandelwolsmelk, *Euphorbia amygdaloides* L. Van de toen voor mij nog onbekende plant nam ik een goed ontwikkelde tak mee.

Op 1 juli bij het determineren van de vondsten, die in een emmertje naast mij in de „salon” (en ik in de zon) stonden, hoorde ik verdacht geknetter, terwijl mijn vrouw mij er op attent maakte, dat er iets tussen de planten was weggesprongen. Even later zag ik zelf, dat er iets van tussen de tak wolsmelk schoot en vond onder de over de rand van de emmer hangende stengel een vrij groot aantal lege vruchtwanden. Ik vond als verste afstand van de plant (loodrechte projectie van de uiterste top van de stengel als beginpunt) over de vloer gemeten niet minder dan 1,23 m.

Het leek me de moeite waard de volgende dag de ongewilde proef te herhalen en zette daartoe de plant voorlopig buiten en maakte de vloer schoon. Op 2 juli vond ik al vroeg enkele afgefallen doppen onder de plant en onderzocht het tegelplateautje na 2½ uur op weggesprongen zaden. Deze waren gemakkelijk te herkennen, eivormig rond, blauwgrijs, zeer glad en voorzien van een geelachtig puntje, bekend als aantrekkelijk voor mieren. Het is dus niet overbodig mee te delen, dat het beton-plaatsje volkomen mieren-vrij is. In de richtingen van de emmer af (deze stond met een zijde tegen een bordertje) mat ik voor het dichtst-bijzijnde zaad 0.93 m, voorts de afstanden 1.22 m, 1.48 m en 1.65 m. Bij nog verder zoeken trof ik nog twee zaden resp. op 2.53 m en 2.55 m van de

emmer verwijderd (projectie zie boven). De zaden bleken (loep) volkomen onbeschadigd. De stengel was intussen meer dan twee dagen van de plant gescheiden. Het lijkt me wel aardig deze schuttersprestatie van de (ook in ons land gevonden) Amandelwolsmelk eens onder de aandacht te brengen. De aandacht kon eens al te exclusief op de verspreiding van de zaden door mieren worden gelegd. Ook zonder deze beschikt de plant dus over een verspreidingsmechanisme, dat er mag zijn. Ik herhaalde de proef niet omdat geloop over het plaatsje (ditmaal uitgesloten) de uitslag zou kunnen vertroebelen.

Biezeling.

B. J. J. R. WALRECHT.

Verhoogd nest van de Kluut. Op 17 juni j.l. wees de heer Ossel mij een nest van een Kluut, gebouwd in een drassige wei dicht bij het Kanaal door Zuid-Beveland. Ik maakte er een dia van. Daaruit blijkt dat het betreffende nest in een kuilte lag tussen een paar er boven uitstekende stukken grond begroeid met gras. Het lag aan de rand van een laag met water (licht) overdekt deel van de wei. De heer Ossel hield het nest in het oog om het uitkomen van de jongen te melden. Op vrijdag 28 juni was alles intact, zaterdag 29 juni regende het zo geweldig, dat gevaar voor het nest werd verwacht. Bij bezoek bleek de Kluut het nest ± 5 cm te hebben verhoogd. Na de buien van 30 juni en 1 juli ging ik op 2 juli zelf controleren en vond het nest geheel omringd door water, maar daar nog weer ± 4 cm bovenuitstekend. Het nest moest dus voor de tweede maal verhoogd zijn geworden. Hoewel het de vraag is of dit alles het uitkomen van de jongen niet zal schaden is de prestatie zelf reeds opmerkelijk. Een en ander maakte